

Határozatok Tára

YVES BOT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2017. október 26.¹

C-550/16. sz. ügy

**A,
S
kontra
Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie**

(a Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam [Amszterdamban eljáró hágai bíróság, Hollandia]
által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Határellenőrzések, menekültügy és bevándorlás – Bevándorlási politika –
Családegyesítési jog – A »kísérő nélküli kiskorú« fogalma – A menekültnek a szüleivel történő
családegyesítéshez való joga – Ideiglenes tartózkodási engedély – A beutazáskor és a menedékjog iránti
kérelem benyújtásakor tizennyolcadik életévét be nem töltött és a családegyesítési kérelem
benyújtásakor a tizennyolcadik életévét betöltött menekült – A kísérő nélküli kiskorú jogállásának
értékelése tekintetében meghatározó időpont”

I. Bevezetés

1. Mi a meghatározó időpont a kísérő nélküli kiskorú jogállásának értékelése szempontjából? Kísérő nélküli kiskorúként megilleti-e a családegyesítési jog egy harmadik ország olyan állampolgárát, aki valamely tagállam területére kiskorúként érkezett, és aki csak a nagykorúvá válását követően kap menedékjogot? Lényegében ezekre a kérdésekre kell a Bíróságnak a jelen ügyben válaszolnia.
2. A jelen ügy alkalmat ad a Bíróság számára arra, hogy állást foglaljon az Európai Unióba kiskorúként érkező azon személyek részére biztosítandó védelemmel kapcsolatban, akik menekült jogállást kapnak, miközben a védelemre irányuló kérelmük elbírálása során nagykorúvá váltak, és e jogállás megszerzését követően családegyesítésre irányuló eljárást kezdeményeznek.
3. A jelen ügyben egyensúlyba kell hozni az ezen menedékkérők útját meghatározó eljárási szakaszokat, valamint az esetleges adminisztratív fennakadásokat és az azon személy életében bekövetkező megállíthatatlan időmúlást, aki a menedékjog iránti kérelmének elbírálása során nagykorúvá válik, és aki a szülei részére családegyesítési jogot kér, miután menekült jogállást kapott.
4. Elemzésem végén azt fogom javasolni a Bíróságnak, hogy a lehető legnagyobb védelmet biztosító értelmezést fogadja el, és állapítsa meg, hogy tekinthető a 2003/86/EK irányelv² 2. cikkének bevezető fordulata és f) pontja szerinti, kísérő nélküli kiskorúnak egy harmadik ország olyan állampolgára vagy az olyan hontalan, aki a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, és aki a tagállam területére a jog

¹ Eredeti nyelv: francia.

² A családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i tanácsi irányelv (HL 2003. L 251., 12. o., magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 224. o.).

vagy a szokás alapján felelős felnőtt kísérete nélkül érkezik, és aki menedékjogot kér, majd az eljárás során, a menedékjognak a kérelem benyújtásának időpontjára visszamenőleges hatállyal történő megszerzése előtt nagykorúvá válik, és ezt követően ezen irányelv 10. cikkének (3) bekezdése alapján a kísérő nélküli kiskorú menekülteknek biztosított családegyesítési jogban való részesülés iránti kérelmet nyújt be.

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

5. A 2003/86 irányelv rögzíti azokat a feltételeket, amelyek mellett a harmadik országoknak a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó állampolgárai a családegyesítési jogot gyakorolhatják.

6. Ezen irányelv (2), (4), (6), valamint a (8)–(10) preambulumbekkezdéseinek szövege a következő:

„(2) A családegyesítéssel kapcsolatos intézkedéseket a több nemzetközi jogi okmányban megállapított, a család védelmére és a családi élet tiszteletben tartására irányuló kötelezettségnek megfelelően kell elfogadni. Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és betartja különösen az [emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény (a továbbiakban: EJE)] 8. cikkében és az Európai Unió alapjogi chartájában elismert elveket ^[3].

[...]

(4) A családegyesítés a családi élet lehetővé tételének szükséges eszköze. Segít kialakítani a harmadik országok állampolgárainak a tagállamba való beilleszkedését megkönnyítő társadalmi-kulturális stabilitást, és ez egyúttal a gazdasági és társadalmi kohézióknak mint a Szerződésben megállapított alapvető közösségi célkitűzésnek az elősegítését is szolgálja.

[...]

(6) A család védelme és a családi élet kialakítása vagy megőrzése érdekében a családegyesítési jog gyakorlásának lényeges feltételeit közös ismérvek alapján kell meghatározni.

[...]

(8) Különös figyelmet kell fordítani a menekültek helyzetére, a tekintetben, hogy milyen okok miatt kellett országukat elhagyniuk, és milyen okok akadályozták meg azt, hogy ott rendes családi életet éljenek. Ezért előnyösebb feltételeket kell megállapítani családegyesítési joguk gyakorlására.

(9) A családmag, vagyis a házastárs és a kiskorú gyermekek esetében minden esetben a családegyesítést kell alkalmazni.

(10) A tagállamok határozhatnak arról, hogy engedélyezni kívánják-e a családegyesítést az egyenes ági felmenő rokonokra, a felnőtt, nem házas gyermekekre [...].”

3 A továbbiakban: Charta.

7. Az említett irányelv 2. cikke a következő fogalommeghatározásokat rögzíti:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

- a) »harmadik ország állampolgára«: az a személy, aki a Szerződés 17. cikke (1) bekezdésének értelmében nem az Unió polgára;
- b) »menekült«: egy harmadik ország olyan állampolgára vagy egy olyan hontalan személy, aki – a New Yorkban 1967. január 31-én aláírt jegyzőkönyvvel módosított, a menekültek jogállásáról szóló, 1951. július 28-i genfi egyezmény értelmében – menekültstátusszal rendelkezik;
- c) »családegyesítő«: egy harmadik országnak egy tagállamban jogszerűen tartózkodó állampolgára, és aki vagy akinek családtagjai az együttélés érdekében családegyesítésért folyamodnak;
- d) »családegyesítés«: egy harmadik ország – egy tagállamban jogszerűen tartózkodó – állampolgára családtagjainak a tagállamba történő beutazása és ott-tartózkodása a családi egység megőrzése érdekében, függetlenül attól, hogy a családi kapcsolat a családegyesítő beutazása előtt vagy azt követően jött létre;

[...]

- f) »kísérő nélküli kiskorú«: egy harmadik ország olyan állampolgárai vagy olyan hontalanok, akik tizennyolcadik életévüket még nem töltötték be, és akik a tagállam területére a jog vagy a szokás alapján felelős felnőtt kísérete nélkül érkeznek, mindaddig, amíg ilyen személy tényleges felügyelete alá nem kerülnek, továbbá azok a kiskorúak, akiket a tagállam területére való beutazásuk után hagytak kíséret nélkül.”

8. A 2003/86 irányelv 3. cikke előírja:

„(1) Ezt az irányelvet kell alkalmazni, ha a családegyesítő a tagállam által megadott, egy évig vagy annál hosszabb ideig érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkezik, és megalapozott kilátásai vannak a letelepedési jogosultság megszerzésére, ha családtagjai harmadik országok bármilyen jogállású állampolgárai.

(2) Ezt az irányelvet nem kell alkalmazni, ha a családegyesítő:

- a) menekültstátus elismerésért folyamodik, és kérelme tekintetében még nem hoztak végleges határozatot;
- b) számára a tagállamban való tartózkodást ideiglenes védelem alapján engedélyezték, vagy ezen az alapon való tartózkodás engedélyezéséért folyamodik, és a státusáról szóló határozatra vár;
- c) számára a tagállamban való tartózkodást – a tagállamok nemzetközi kötelezettségeivel, nemzeti jogszabályaival vagy gyakorlatával összhangban – helyettesítő védelem alapján engedélyezték, vagy ezen az alapon való tartózkodás engedélyezéséért folyamodik, és a státusáról szóló határozatra vár.

[...]

(5) Ez az irányelv nem érinti a tagállamok azon lehetőségét, hogy előnyösebb rendelkezéseket fogadjanak el vagy tartsanak fenn.”

9. Ezen irányelv 4. cikke (2) bekezdésének a) pontja a következőkről rendelkezik:

„(2) A tagállamok – ezen irányelv értelmében és a IV. fejezetben megállapított feltételeknek való megfelelésre is figyelemmel – törvény vagy rendelet útján a következő családtagok beutazását és tartózkodását engedélyezhetik:

a) a családdegysítő vagy házastársa első fokú egyenes ági felmenő rokonai, amennyiben az ő eltartottjai, és a származás szerinti országban nem részesülnek megfelelő családi támogatásban”.

10. Az említett irányelv 5. cikke kimondja:

„(1) A tagállamok határozzák meg, hogy a családdegysítési jog gyakorlása érdekében a beutazásra és a tartózkodásra irányuló kérelmet az érintett tagállam illetékes hatóságaihoz a családdegysítő vagy a családtag, illetve a családtagok nyújtsák-e be.

(2) A kérelemhez csatolják a családi kapcsolat és a 4. és 6. cikkben, és – adott esetben – a 7. és 8. cikkben megállapított feltételeknek való megfelelést igazoló okmányokat, valamint a családtag/családtagok úti okmányainak hitelesített másolatait.

[...]

(3) A kérelmet akkor nyújtják be és bírálják el, amikor a családtagok a családdegysítő tartózkodási helye szerinti tagállam területén kívül tartózkodnak.

[...]

(4) A tagállam illetékes hatóságai a kérelmet benyújtó személyt a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb a kérelem benyújtásának időpontjától számított kilenc hónap elteltével írásban értesítik a határozatról.

A kérelem elbírálásának bonyolultsága miatti kivételes körülmények között az első albekezdésben említett határidő meghosszabbítható.

A kérelmet elutasító határozatot indokolni kell. Az érintett tagállam nemzeti jogszabályai határozzák meg, hogy milyen következmények fűződnek ahhoz, ha az első albekezdésben előírt időtartam végéig nem hoznak határozatot.

(5) A kérelem elbírálása során a tagállamok megfelelő figyelmet fordítanak a kiskorú gyermekek érdekeire.”

11. A 2003/86 irányelv V. fejezete a 9–12. cikkben kifejezetten a menekültek családdegysítését szabályozza. E szöveg 9. cikkének (1) és a (2) bekezdése a következőkről rendelkezik:

„(1) Ezt a fejezetet kell alkalmazni a tagállamok által menekültként elismert személyek családdegysítésére.

(2) A tagállamok e fejezet alkalmazását azokra a menekültekre korlátozhatják, akiknek családi kapcsolatai időben megelőzik beutazásukat.”

12. Ezen irányelv 10. cikke kimondja:

„(1) A családtagok meghatározására a 4. cikket kell alkalmazni, azzal a kivétellel, hogy annak (1) bekezdése harmadik albekezdését nem alkalmazzák a menekültek gyermekeire.

(2) A tagállamok engedélyezhetik a 4. cikkben nem említett egyéb családtagok családegyesítését, ha azok a menekült eltartottjai.

(3) Ha a menekült kísérő nélküli kiskorú, a tagállamok:

- a) családegyesítési célból a 4. cikk (2) bekezdésének a) pontjában megállapított feltételek alkalmazása nélkül engedélyezik a kiskorú első fokú, egyenes ági felmenő rokonainak beutazását és tartózkodását;
- b) családegyesítési célból engedélyezhetik a kiskorú törvényes gyámjának vagy más családtagjának beutazását és tartózkodását, ha a menekültnek nincsenek egyenes ági felmenő rokonai, vagy nem lehet ilyen rokonokat felkutatni.”

13. Az említett irányelv 11. cikke előírja:

„(1) A kérelem benyújtására és elbírálására az 5. cikket kell alkalmazni, e cikk (2) bekezdésére is figyelemmel.

(2) Amennyiben a menekült nem tud a családi kapcsolatot igazoló hivatalos okmányokat szolgáltatni, a tagállamok az ilyen kapcsolat fennállásáról más, a nemzeti joggal összhangban értékelendő bizonyítékokat vesznek figyelembe. A kérelmet elutasító határozat nem alapozható egyedül az igazoló okmányok hiányának tényére.”

14. A 2003/86 irányelv 12. cikke a következőkről rendelkezik:

„(1) A 7. cikktől eltérve, a tagállamok nem írják elő a menekült, illetve családtagja/családtagjai számára, hogy a 4. cikk (1) bekezdésében említett családtagokra vonatkozó kérelem tekintetében bizonyítékot szolgáltatassanak arra nézve, hogy a menekült megfelel a 7. cikkben megállapított követelményeknek.

A nemzetközi kötelezettségek sérelme nélkül, ha a családegyesítés lehetséges egy olyan harmadik országban, amellyel a családegyesítő, illetve családtagja különleges kapcsolatokkal rendelkezik, a tagállamok előírhatják az első albekezdésben említett bizonyítékok szolgáltatását.

A tagállamok előírhatják a menekült számára, hogy tegyen eleget a 7. cikk (1) bekezdésében említett feltételeknek, ha a családegyesítésre irányuló kérelmet nem nyújtják be a menekültstátus megadása után három hónapon belül.

(2) A 8. cikktől eltérve, a tagállamok nem írják elő a menekült számára, hogy területükön meghatározott ideig tartózkodjon, mielőtt családtagjai egyesülnének vele [helyesen: azelőtt, hogy családtagjai követnék].”

15. Ezen irányelv 20. cikke szerint a tagállamoknak ezt az irányelvet legkésőbb 2005. október 3-ig kell a nemzeti jogukba átültetni.

B. A holland jog

16. A 2000. november 23-i Vreemdelingenwet 2000 (a külföldiek jogállásáról szóló 2000. évi törvény) 29. cikke (2) bekezdésének bevezető fordulata és c) pontja értelmében a 2003/86 irányelv 2. cikkének bevezető fordulata és f) pontja szerinti, kísérő nélküli kiskorú külföldi állampolgár szülei menedékjog alapján az e törvény 28. cikkében foglalt ideiglenes tartózkodási engedélyt kaphatnak, ha az érintett

külföldi állampolgár érkezésekor annak családmagjához tartoznak, függetlenül attól, hogy ezen állampolgárral együtt érkeztek Hollandiába, vagy az említett 28. cikkben foglalt ideiglenes tartózkodás iránti kérelemnek az ezen állampolgár számára történő kiállítását követő három hónapon belül csatlakoztak hozzá.

III. Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

17. A és S lánya, aki eritreai állampolgár, egyedül érkezett Hollandiába, amikor kiskorú volt. E tagállam területén 2014. február 26-án menedékgig iránti kérelmet nyújtott be. A menedékgig iránti kérelmének elbírálására irányuló eljárás során, miközben még semmilyen végleges határozat nem született, az érintett személy nagykorúvá vált. A Holland Királyság illetékes hatóságai egy 2014. október 21-én hozott határozattal menedékgig alapján öt évig érvényes tartózkodási engedélyt biztosítottak a számára a kérelme benyújtásának időpontjára visszamenőleges hatállyal.

18. 2014. december 23-án a VluchtelingenWerk Midden-Nederland szervezet (közép-hollandiai menekültügyi szervezet) A és S lányának a nevében családgyesítés jogcímén a lány szülei, valamint három kiskorú fiútestvére részére szógó ideiglenes tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtott be.

19. 2015. május 27-i határozatával a Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (belügyi és igazságügyi államtitkár, Hollandia) elutasította ezt a kérelmet azzal az indokkal, hogy a családgyesítési kérelem benyújtásakor az érintett személy nagykorú volt, és ennélfogva nem jogosult a kísérő nélküli kiskorú jogállásának elismerésére, amely alapján kedvezményes családgyesítési jog illetné meg. Az e határozattal szemben emelt panaszt 2015. augusztus 13-án elutasították.

20. 2015. szeptember 3-án A és S a Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (az Amszterdamban eljáró hágai bíróság) – a kérdést előterjesztő bíróság – előtt keresetet nyújtottak be ezen elutasító határozat ellen többek között arra hivatkozva, hogy a 2003/86 irányelv 2. cikkének bevezető fordulata és f) pontja alapján annak megállapítása szempontjából, hogy egy személy „kísérő nélküli kiskorúnak” minősíthető-e, az érintett személy adott tagállamba történő beutazásának időpontja a meghatározó. A védelmi és igazságügyi államtitkár ezzel ellentétben úgy véli, hogy ebben a tekintetben a családgyesítési kérelem előterjesztésének időpontja a döntő.

21. A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy a Raad van State (államtanács, Hollandia) két, 2015. november 23-án hozott ítéletében⁴ úgy határozott, hogy annak kérdése körében, hogy a külföldi állampolgár a 2003/86 irányelv 2. cikke bevezető fordulata és f) pontjának hatálya alá tartozik-e, és hogy tekinthető-e „kísérő nélküli kiskorúnak”, figyelembe vehető az a körülmény, hogy a nemzeti területre történő érkezését követően nagykorúvá vált.

22. Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság szerint ezt a rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy az magában foglalja, hogy a „kísérő nélküli kiskorú” fogalmát az érintett személynek a nemzeti területre történő érkezésének időpontjában kell vizsgálni az „érkeznek” kifejezés használata, valamint amiatt, hogy a 2003/86 irányelv 2. cikkének bevezető fordulatában és f) pontjában a szabály alól csak két kivétel van felsorolva, nevezetesen azon kiskorú helyzete, akinek eredetileg volt kísérője, majd kíséret nélkül hagyták, valamint ennek ellenkezője, azon kiskorú helyzete, akinek az érkezésekor nem volt kísérője, majd felelős felnőtt felügyelete alá került. A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi egyrészt, hogy az előtte folyamatban lévő ügy nem tartozik a családgyesítéshez való jog elve alóli ezen kivételek hatálya alá, másrészt pedig hogy ezeket a kivételeket szigorúan kell értelmezni.

⁴ Lásd: 201501042/1/V1. és 201502485/1/V1. sz. ítélet. A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság előtt egy olyan értelmezést vet fel, amelyet általában követnie kell, jóllehet az nem az alapügyben szóban forgó uniós jogszabályok hiteles értelmezéséből ered. A Raad van State (államtanács) a kérdést előterjesztő bíróság szerint tévesen értelmezte a 2003/86 irányelv rendelkezéseit, miközben azok jelentése nem egyértelmű, és azokkal kapcsolatban a Bíróságnak kellene hiteles értelmezést adnia. Anélkül, hogy vitába kívánnék bocsátkozni, mindazonáltal meg kell jegyezni, hogy a jelen ügyben – legalábbis belső szinten – egy ítélkezési gyakorlatbeli vita állhat fenn.

23. Ilyen körülmények között a Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (az Amszterdamban [Hollandia] eljáró hágai bíróság) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„Egy harmadik ország olyan állampolgárait vagy olyan hontalanokat is a 2003/86 irányelv 2. cikkének bevezető fordulata és f) pontja szerinti »kísérő nélküli kiskorúnak« kell-e tekinteni a menekültek családdegysítése keretében, akik 18. életévüket még nem töltötték be, és akik a tagállam területére a jog vagy a szokás alapján felelős felnőtt kísérete nélkül érkeznek, és akik

- menedékjogot kérnek,
- a tagállamban lefolytatott menekültügyi eljárás ideje alatt betöltik 18. életévüket,
- a kérelem benyújtásának időpontjára visszamenőleges hatállyal menedékjogot kapnak, és
- ezt követően családdegysítést kérnek?”

IV. Elemzés

24. A Bíróságtól lényegében azon kérdés megválaszolását kéri, hogy mely időpontot kell figyelembe venni annak meghatározásához, hogy egy harmadik ország állampolgára tekinthető-e kísérő nélküli kiskorúnak, aki hivatkozhat családdegysítési jogára, amennyiben akkor utazott be valamely tagállam területére, amikor kiskorú volt, ott menedékjogot kért, ezt a nemzetközi védelmet a nagykorúvá válása után kapta meg, és ezt követően kísérő nélküli kiskorú személyként hivatkozott a családdegysítési jogára.

25. Ebben az összefüggésben a Bíróság legalább három opció közül választhat, nevezetesen, annak megítélése szempontjából, hogy az érintett személynek van-e joga ahhoz, hogy kísérő nélküli kiskorúként a 2003/86 irányelv rendelkezéseiből eredő előnyökből részesüljön, megállapíthatja akár azt, hogy az érintett személynek a tagállam területére való beutazásának időpontja, akár azt, hogy a menedékjog iránti kérelem előterjesztésének időpontja, vagy pedig azt, hogy a családdegysítési kérelem benyújtásának időpontja a meghatározó.

26. A 2003/86 irányelv 2. cikke bevezető fordulata és f) pontjának, valamint 10. cikke (3) bekezdésének együttes értelmezéséből következik, hogy az ebben a tekintetben meghatározó időpont a nemzetközi védelem megadásának időpontjánál szükségszerűen korábbi. Ennélfogva ez az időpont csak a menedékjog iránti kérelem benyújtásának időpontja lehet először is az ezen irányelv 2. cikkének bevezető fordulata és f) pontjában foglalt „érkeznek” kifejezés használata miatt, másodszor pedig amiatt, hogy e jogállás elismerése visszamenőleges hatályú – mivel az a kérelem benyújtásának időpontjától hatályos –, harmadszor pedig azért, mert ez a hatóságok rendelkezésére álló legpontosabb időpont az érintett személy életkorának teljes bizonyossággal történő meghatározása tekintetében.

27. Egyébként az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban a Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (az Amszterdamban eljáró hágai bíróság) rámutat, hogy az említett irányelv 2. cikke bevezető fordulata és f) pontjának már a szövegéből egyértelműen következik, hogy ezt a rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy annak megítélése szempontjából, hogy a kérelmezőt kísérő nélküli kiskorúnak kell-e tekinteni, az az időpont a meghatározó, amikor az illetékes hatóság a tartózkodási engedélyt megadta, nem pedig a családdegysítési kérelem benyújtásának időpontja. Amennyiben a menekült jogállás elismerése deklaratív és visszamenőleges hatályú, az erre irányuló kérelem benyújtása tehát a meghatározó annak megítélése szempontjából, hogy a kérelmező megfelel-e a kísérő nélküli kiskorú fogalmának.

28. Valamely intézkedés visszamenőleges hatályához ugyanis nem társulhat joghatásainak disztributív jellege. Az, hogy a holland jogalkotó védelmi jelleggel előírja, hogy a menekült jogállás elismerése a kérelem benyújtásának időpontjára nézve visszamenőleges hatállyal bír, szükségszerűen magában foglalja, hogy az így megadott jogállás a nemzetközi védelem iránti kérelem időpontjától kezdődően számos joghatást kivált, ideértve a 2003/86 irányelvből eredő családegysítési jogot, amikor a jelen ügghöz hasonlóan a menekült jogállást egy olyan személynek adják meg, aki a kérelmét akkor nyújtotta be, amikor kiskorú volt. Egyébként az ezen nemzeti intézkedés által képviselt védelmi szempont azon egyenlőtlen bánásmód megszüntetését eredményezi, amely a menedékjog iránti kérelmek elbírálásának eltérő időtartamából fakad. Ezenkívül a menekültstátuszból eredő valamennyi jog visszamenőleges hatállyal történő megadásának elmulasztása, ahogyan azt a holland jog előírja, egyértelműen ellentétes lenne a menedékjog iránti kérelmet a nagykorúvá válása előtt benyújtó gyermek mindenek felett álló érdekével.

29. Ezenkívül a családegysítés csak akkor kérelmezhető, illetve arra csak akkor kerülhet sor, ha az illetékes nemzeti hatóságok a 2003/86 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének megfelelően a tartózkodási engedély iránti kérelem tárgyában végleges határozatot hoztak.⁵ Mivel a menekült jogállás elismerése a családegysítési kérelem benyújtásának egyik feltétele, az ezen irányelv, valamint a menekültek védelméről szóló uniós és egyéb, nemzetközi jogi dokumentumok által követett célokkal ellentétes lenne e kedvezményes jogban csak azon személyeket részesíteni, akik a nemzetközi védelem megadásának időpontjában még kiskorúak voltak, annak ellenére, hogy az elismerés deklaratív, és a kérelem benyújtásának időpontjára visszamenőleges hatállyal bír.

30. Meg kell jegyezni, hogy ezzel a családegysítés szempontjából előnyös értelmezéssel a Bíróság elkerülné a 2003/86 irányelv 2. cikke bevezető fordulatának és f) pontjának olyan formális értelmezését, amely akadályozná ezen irányelv céljainak megvalósítását. Ugyanakkor nem kérdés, hogy itt a tagállamok területére belépő valamennyi kiskorú személyt meg kell illetnie a családegysítési jognak. Ugyanakkor biztosítható e jog azoknak a személyeknek, akik a tagállamok területére kiskorúként érkeztek, és menekült jogállást kaptak, jöllehet már a nagykorúvá válásukat követően, azaz amikor a családegysítés lehetővé válik, mivel, idézzük fel, ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében annak a személynek, aki a családegysítésre vonatkozó rendelkezések által nyújtott előnyökből részesülni próbál, lehetőleg hosszú távú vagy olyan tartózkodási engedéllyel kell rendelkeznie, amely reálisan kilátásba helyezi a letelepedési jogosultság megszerzésének lehetőségét.⁶

31. A jelen ügyben ezzel magyarázható, hogy a családegysítési kérelem benyújtása érdekében A és S lánya jogszerűen várta el azt, hogy öt évig érvényes menedékjoggal rendelkezzen a 2003/86 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének megfelelően. E tartózkodási jog megszerzése előtt nem nyújtott be családegysítési kérelmet, amely először is ezen irányelv 3. cikke (2) bekezdésének a) pontjával, valamint 9. cikkének (1) bekezdésével ellentétes lett volna, bizonytalanná tette volna a családegysítési eljárás kimenetelét, végül pedig a nemzeti hatóságokat egy olyan családegysítési kérelemmel terhelte volna, amely potenciálisan nem vezetett volna eredményre amiatt, hogy a családegysítő nem rendelkezett tartózkodási engedéllyel. Meg kell állapítani, hogy a kísérő nélküli kiskorú jogállás értékelése szempontjából meghatározó időpont tehát szükségszerűen az az időpont, amelytől kezdődően a családegysítés lehetővé válik, azaz a tartózkodási engedély iránti kérelemnek az illetékes hatóság által történő elfogadásának időpontja.⁷ Az alapügyben a menekült jogállás elismerésének deklaratív jellegére és visszamenőleges hatályára tekintettel ez a menedékjog iránti kérelem benyújtásának időpontjára utal.

32. Összefoglalva, a jelen ügyben az érintett személynek az eljárásokat és azok sorrendjét betartó magatartása nem okozhat hátrányt e személynek, hanem azt inkább üdvözölni kell.

5 A *contrario* lásd: Mengozzi főtanácsnok Noorzia ügyre vonatkozó indítványa (C-338/13, EU:C:2014:288, 34–36. pont).

6 Lásd ebben a tekintetben: az O és társai egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:595, 56. pont).

7 Analógia útján lásd: Mengozzi főtanácsnok Noorzia ügyre vonatkozó indítványa (C-338/13, EU:C:2014:288, 34–36. pont).

33. A jelen ügy sajátos körülményei között ugyanis figyelembe kell venni a menedékjog iránti kérelmek elbírálásának időtartamát, valamint az idő megállíthatatlan múlását, amelynek következtében az érintett személy nagykorúvá vált arra az időpontra, amikor menedékjogot kapott, és amikor ennél fogva be tudott nyújtani egy arra irányuló kérelmet, hogy a még Etiópiában, illetve Izraelben lévő szülei Hollandiában csatlakozzanak hozzá a családi kapcsolatok és a magánélet újraélesztése érdekében, amelyhez minden harmadik országbeli állampolgárnak joga van az EJEE 8. cikke és a Charta 7. cikke alapján, ahogyan azokat a Bíróság és az Emberi Jogok Európai Bírósága egyaránt értelmezi.

34. Ebben a tekintetben a 2003/86 irányelv (6) preambulumbekzdése a család védelméről, valamint a családi élet megőrzéséről szól. Ez szükségszerűen magában foglalja, hogy ezt a szöveget az EJEE 8. cikkével és a Charta 7. cikkével összhangban nem megszorítóan kell értelmezni, annak érdekében, hogy azt ne fosszák meg a hatékony érvényesülésétől, és hogy ne veszélyeztesse az irányelvnek a családegyesítés elősegítésére irányuló célját.⁸

35. Egyébként a Bíróságnak már volt alkalma emlékeztetni arra, hogy az említett irányelv (2) preambulumbekzdéséből következik, hogy a családegyesítéssel kapcsolatos intézkedéseket a több nemzetközi jogi okmányban megállapított, a család védelmére és a családi élet tiszteletben tartására irányuló kötelezettségnek megfelelően kell elfogadni.

36. Ezenkívül emlékeztetek arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján a Charta 7. cikkében elismert magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot a gyermek mindenek fölött álló – a Charta 24. cikkének (2) bekezdésében elismert – érdekének figyelembevételére vonatkozó kötelezettséggel összefüggésben kell értelmezni. Az utóbbi rendelkezés követelményeinek megfelelően a tagállamoknak a gyermek mindenek fölött álló érdekét kell „elsődlegesen megfontolniuk” akkor, ha a hatóságok és a magánintézmények közvetítésével gyermekekre vonatkozó jogi aktust bocsátanak ki. E követelményre a 2003/86 irányelv 5. cikkének (5) bekezdése kifejezetten emlékeztet. Ezenkívül a Bíróság megállapította, hogy a tagállamoknak meg kell győződnie arról, hogy a gyermek mindkét szülőjével rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tarthat fenn.⁹

37. Bár az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatából nem következik szükségszerűen, hogy a családegyesítési jog a nagykorú gyermekek tekintetében a magán- és a családi élet védelméhez való jog címén alkalmazható, e bíróság ítélkezési gyakorlatából mindenesetre következik, hogy a gyermek és a családja közötti kapcsolatnak fenn kell maradnia, és hogy csak kivételes körülmények vezethetnek a családi kapcsolat felbomlásához. Ezen ítélkezési gyakorlatból következik, hogy mindent el kell követni a személyes kapcsolatok és a családi egység fenntartása, illetve a család „helyreállítása” érdekében.¹⁰

38. E tekintetben az Emberi Jogok Európai Bírósága a gyermekhez kapcsolódó számos egyéni körülményt vesz figyelembe annak érdekében, hogy a lehető legjobban meghatározza annak érdekét, és biztosítsa jóllétét. Tekintettel van különösen a gyermek korára és érettségére, valamint szüleitől való függésének fokára, továbbá e vonatkozásban figyelembe veszi a szülők jelenlétét vagy távollétét. Ezenfelül érdeklődik azon közeg iránt, amelyben a gyermek él, és a származási országában fennálló helyzet iránt annak érdekében, hogy felmérje, a család ott milyen nehézségekkel szembesülhet.¹¹ Az

⁸ Lásd ebben a tekintetben: 2010. március 4-i Chakroun ítélet (C-578/08, EU:C:2010:117, 43. és 44. pont); az O és társai egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:595, 63. pont).

⁹ Lásd: az O és társai egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:595, 77. és 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); 2012. december 6-i O és társai ítélet (C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:776, 76. pont).

¹⁰ Lásd: az O és társai egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:595, 73. pont); az EJEB, 2010. július 6., Neulinger és Shuruk kontra Svájc ítélet, CE:ECHR:2010:0706JUD004161507, 136. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

¹¹ Lásd: az O és társai egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:595, 74. pont); az EJEB, 2001. december 21., Sen kontra Hollandia ítélet, CE:ECHR:2001:1221JUD003146596, 37. §, valamint a 2006. január 31-i Rodrigues da Silva és Hoogkamer kontra Hollandia ítélete (CE:ECHR:2006:0131JUD005043599, 39. §). Lásd továbbá: 2006. június 27-i Parlament kontra Tanács ítélet (C-540/03, EU:C:2006:429, 56. pont).

Emberi Jogok Európai Bírósága a fenti körülmények összességének figyelembevételével és azoknak a szerződő államok közérdekével szemben történő mérlegelésével állapítja meg, hogy e tagállamok a határozatukban megtartották-e a helyes egyensúlyt, és tiszteletben tartották-e az EJEE 8. cikkének előírásait.

39. A Bíróság megállapította, hogy az illetékes nemzeti hatóságok feladata a 2003/86 irányelv végrehajtása és a családegyesítési kérelmek vizsgálata során, hogy az összes szóban forgó érdek kiegyensúlyozott és méltányos értékelését elvégezze, különösen figyelembe véve az érintett gyermekek érdekeit.¹²

40. Mindezeket figyelembe véve, ha a jelen ügyben sor kerülne ezen egyensúly vizsgálatára, szükséges lenne megjegyezni először, hogy A és S lánya egyedül és kiskorúként érkezett a Hollandi Királyság területére, másodszor, hogy Eritreából származik, harmadszor pedig, hogy számára a családegyesítési jogban való részesülés biztosítása az egész család helyreállítását lehetővé tenné. Ez tehát előnyös lenne valamennyi családtagjának magán- és családi élet tiszteletben tartásához való joga számára, függetlenül attól, hogy azon a napon, amikor a tagállam illetékes hatósága a családegyesítési kérelem tárgyában határozatot hoz, a Holland Királyság területére kíséret nélkül érkező kiskorú érintett személy nagykorúvá vált, és szigorú értelemben többé már nem tekinthető gyermeknek.

41. E tekintetben úgy tűnik, hogy a családegyesítési jog olyan, az alapeljárás felpereseinek lányához hasonló személy számára történő elismerésének lehetősége, aki a tagállam területére kiskorúként, kíséret nélkül érkezett, azonban a nagykorúvá válását követően kapott menekült jogállást, és ennél fogva csak ezt követően kérhetette a családegyesítési jogra vonatkozó rendelkezések előnyeiből való részesülést a 2003/86 irányelv 3. cikke (2) bekezdése a) pontjának megfelelően, nem lépi túl a tagállamok számára megállapított célokat.

42. Ezenkívül, ahogyan azt az alapeljárás felperesei kiemelik, az ezen irányelv 10. cikkének (3) bekezdésében előírt családegyesítési jog nem függhet attól, hogy egy tagállam hatóságai milyen gyorsasággal tudják kezelni a menedékjog iránti kérelmeket, főleg akkor, amikor az érintett személyek néhány hónapon belül nagykorúvá válnak, és még akkor is, ha a tagállamokat az intézmények rendszeresen felhívják arra, hogy a kíséret nélküli kiskorúak menedékjog iránti kérelmét, kiemelt védelmet érdemlő különleges sérülékenységre tekintettel, prioritással kezeljék.¹³

43. Az alapügyben az érintett személy esetében a Holland Királyság területére történő érkezésétől számított nyolc hónapig tartott, mire menekült jogállást kapott. Ez az eset így, meglehetősen átlagos módon, a menedékjog iránti kérelmek elbírálásának szokásos időtartama közé tartozik, jöllehet az alapügy tényállása idején alkalmazandó 2005/85/EK irányelv¹⁴ 23. cikkének (2) bekezdése előírta, hogy a menedékjog iránti kérelmeket rövid, körülbelül hat hónapos határidőn belül kell elbírálni, ahogyan azt az Európai Bizottság észrevételeiben kiemeli.

44. Ezenkívül ebben a tekintetben meg kell jegyezni, hogy a Bíróság megállapította, hogy olyan értelmezést kell előnyben részesíteni, amely szerint a családegyesítési kérelmek sikere főleg a kérelmezőnek tulajdonítható körülményektől, és nem az adminisztrációtól, például a kérelem elintézésének időtartamától függ.¹⁵

¹² Lásd ebben az értelemben: 2012. december 6-i O és társai ítélet (C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:776, 81. pont).

¹³ Lásd Frans Timmermansnak, az Európai Bizottság első alelnökének 2016. november 30-i nyilatkozatát, amely felhívja a tagállamokat arra, hogy gyorsítsák a kíséret nélküli kiskorúak regisztrációját, és javítsák a védelmüket.

¹⁴ A menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló, 2005. december 1-jei tanácsi irányelv (HL 2005. L 326., 13. o.).

¹⁵ Lásd analógia útján: 2014. július 17-i Noorzia ítélet (C-338/13, EU:C:2014:2092, 17. pont).

45. E tényezők a 2003/86 irányelv 2. cikkének bevezető fordulata és f) pontja, valamint a 10. cikkének (3) bekezdése együttes rendelkezéseinek tág értelmezését részesítik előnyben a menedékjog iránti kérelmek szokásos elintézési idejére, valamint a hatóságok számára fennálló azon lehetőségre tekintettel, hogy a menedékkérők egyes aktáit – többek között akkor, ha utóbbiak közel vannak a nagykorúsághoz – elsőbbséggel kezeljék.

46. Ezenkívül a menekült jogállás elismerésének jogot megállapító jellege magában foglalja, hogy a tagállamok nem törekedhetnek arra, hogy a kötelezettségeik alól mentesüljenek, vagy hogy azokat megkerüljék, egészen odáig, hogy a közös európai menekültügyi rendszerrel kapcsolatos szabályok lényegi tartalmát kiüresítsék, azáltal hogy megtagadják a területükön lévő kíséret nélküli kiskorú személyek menedékjog iránti kérelmének gondos elbírálását abból a be nem vallott célból, hogy ne alkalmazzák azt a kedvezményes családegyesítési jogot, amellyel a kíséret nélküli kiskorúak rendelkeznek. Meg kell akadályozni ezen jogszabályok olyan, szigorú értelmezését, amely elriaszthatja a menedékkérőket, és még jobban növelheti azokat az akadályokat, amelyekkel ezek a személyek és családjaik már most szembesülnek.¹⁶

47. Ugyanakkor itt nem egy annak meghatározására irányuló esetjog létrehozásáról van szó, hogy a kiskorúak kedvezményes családegyesítési jogát egy bizonyos ideig még akkor is fenn kell tartani, ha elérték a nagykorúságot. Nem a nagykorúság eléréséhez fűződő joghatások tagadásáról van szó. Mindazonáltal lehetséges, hogy egy, az alapügybelihez hasonló helyzetben a nagyon fiatal felnőtt menekülteket a 2003/86 irányelv védelmi rendelkezéseiből eredő előnyökben részesítsék az eljárások sorrendiségére, a nagykorúság elérésének közeli voltára, valamint a családegyesítés lehetővé tételének lehetőségére tekintettel.

48. Meg kell állapítani ugyanis, hogy a jelen ügy különleges körülményei között, és – ismétlem – a menekült jogállás elismerésének – amely lehetővé teszi a családegyesítési kérelem benyújtását – deklaratív jellegére, valamint visszamenőleges hatályára tekintettel, a családegyesítési jog elismerése egy olyan személy számára, aki menedékjog iránti kérelmet terjesztett elő, amikor kiskorú volt, nem jelenti ezen irányelv túlzottan kiterjesztő értelmezését.

49. Ha a Bíróság ezt a javaslatot nem fogadná el, másodlagos jelleggel emlékeztetni kellene arra, hogy az irányelv (8) és (10) preambulumbekkezdésére tekintettel a tagállamoknak a menekültek számára kedvezőbb családegyesítési feltételeket kell biztosítaniuk, és engedélyezhetik a felmenő rokonok családegyesítését. A nagykorúság elérése ugyanis nem jár a kedvezményes jog, valamint azon kedvezőbb szabályok megszűnésével, amelyekben az érintett személy a kiskorúsága idején a családegyesítési jogára tekintettel részesült.

50. Említést érdemelnek továbbá az azt előíró uniós és egyéb nemzetközi jogi dokumentumok, hogy a menekültstátusszal rendelkező személyek által benyújtott családegyesítési kérelmeket a tagállamoknak rendkívüli gondossággal és jóindulattal kell vizsgálniuk.¹⁷

¹⁶ Lásd analógia útján: a Danqua ügyre vonatkozó indítványom (C-429/15, EU:C:2016:485, 75–79. pont). Lásd továbbá ebben az értelemben: az EJE, 2014. július 10., Tanda-Muzinga kontra Franciaország ítélet, CE:ECHR:2014:0710JUD000226010, 75. és 76. §.

¹⁷ Lásd: 2006. június 27-i Parlament kontra Tanács ítélet (C-540/03, EU:C:2006:429, 57. pont), amely emlékeztet arra, hogy az ENSZ Közgyűlése által az 1989. november 20-i 44/25. sz. határozattal elfogadott, a gyermekek jogairól szóló egyezmény, amely 1990. szeptember 2-án lépett hatályba, előírja, hogy a részes államok gondoskodnak arról, hogy a gyermeket szüleitől, ezek akarata ellenére, ne válasszák el; a 10. cikk (1) bekezdése szerint pedig ebből a kötelezettségből az következik, hogy az egyezményben részes államokra a 9. cikk (1) bekezdésében foglaltak értelmében háruló kötelezettségeknek megfelelően a részes államoknak pozitív szellemben, emberiséggel és kellő gondossággal kell megvizsgálniuk bármely gyermeknek vagy szüleinek családegyesítés céljából a részes államba való beutazása vagy onnan való kiutazása iránti kérelmét. Lásd továbbá az említett egyezménynek a valamennyi gyermeknek a szüleiével való együttéléshez való jogát biztosító 22. cikkét. Lásd még: az Egyesült Nemzetek meghatalmazottainak a menekültek és hontalan személyek helyzetéről tartott konferencia 1951. július 25-i záróokmánya, valamint az EJE, 2014. július 10., Tanda-Muzinga kontra Franciaország ítélet, CE:ECHR:2014:0710JUD000226010, 44. és 45. §, valamint 48. és 49. §, amelyek hivatkoznak továbbá az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának a menekültek és nemzetközi védelmet igénylő más személyek családegyesítéséről szóló, 1999. december 15-i R (99) 23. sz. ajánlására, illetve Thomas Hammarberg, az Európa Tanács emberi jogi biztosának a 2008. május 21–23-i franciaországi látogatását követően született, 2008. november 20-i memorandumjára.

51. Ebben a tekintetben, még ha a jelen ügyben A és S lányát nem is lehetne kísérő nélküli kiskorúnak tekinteni, a 2003/86 irányelv rendelkezései nem értelmezhetők úgy, hogy akadályozzák annak lehetőségét, hogy felmenő rokonait a családegyesítésben részesítse, mégpedig ezen irányelv 4. cikke (2) bekezdésének a) pontjával összhangban, amely előírja, hogy a tagállamok engedélyezhetik a családegyesítő vagy házastársa első fokú egyenes ági felmenő rokonai beutazását és tartózkodását, amennyiben az ő eltartottjai, és a származás szerinti országban nem részesülnek megfelelő családi támogatásban.

52. Ebben a tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság feladata lenne egyrészt annak meghatározása, hogy a nemzeti jog előírja-e a családegyesítési kérelem benyújtásához való jogot a menekült felmenő rokonai számára, másrészt pedig, hogy a jelen ügyben ennek feltételei fennállnak-e.

53. Mindazonáltal egy ilyen értelmezésnek a jelen ügyre történő alkalmazása magában foglalja annak vizsgálatát, hogy egy olyan személy, aki nemrég vált nagykorúvá, képes-e arra, hogy önállóan egy teljes család eltartásáról gondoskodjon.

54. Véleményem szerint a lehető legnagyobb védelmet szükséges biztosítani, tekintettel a tagállamok területére érkező, menekültstátusszal rendelkező azon kísérő nélküli kiskorúak és fiatal felnőttek különleges sérülékenységre,¹⁸ akiknek érettségét vizsgálni kell, anélkül hogy ez veszélyeztetné az uniós jogalkotó által a migrációs hullámok korlátozása terén kitűzött célokat.

55. Emlékezni kell ugyanis arra, hogy a családegyesítés jelenti a főszabályt,¹⁹ illetve hogy az e szabály alóli kivételeket szigorúan kell értelmezni. Ezenkívül jelezni kell, hogy a családegyesítő gyermek útján történő családegyesítés elismerése nem jelent különös veszélyt a nemzeti politikákra, mivel a szülők maguk is kérhetik a családegyesítést a gyermekeik számára, amikor azok kiskorúak és eltartottak.

56. Ebből következően a családegyesítés e típusa esetében a függőségi elemeket, valamint az érzelmi és az anyagi kapcsolatokat kell értékelni. Ebben a tekintetben nem elismerhető, különösen a mai társadalmi viszonyok között, hogy a szülők és a gyermekek közötti függőségi viszony azonnal megszakad abban az időpontban, amikor a gyermek nagykorúvá válik, ennél fogva többé már nem tekinthető kiskorú gyermeknek.

57. Ezenkívül a 2003/86 irányelv célja, hogy szembenézzon az érintett személyek sérülékenységeivel. Az Eritrea államból a tagállamok területére érkező és menekült jogállást kapott kiskorú személyek sérülékenységének tagadása – még akkor is, ha ők időközben nagykorúvá váltak – ellentétes lenne az uniós jogalkotó által követett célokkal.

58. A fentiek összességéből következik, hogy az ezen irányelv 2. cikkének bevezető fordulata és f) pontja értelmében vett, kísérő nélküli kiskorúnak kell tekinteni egy harmadik ország olyan állampolgárait vagy olyan hontalanokat, akik a 18. életévüket még nem töltötték be, és akik a tagállam területére a jog vagy a szokás alapján felelős felnőtt kísérete nélkül érkeznek, és akik menedékjogot

¹⁸ Az Európa Tanács emberkereskedelem elleni küzdelemmel foglalkozó szakértői csoportja az ötödik és hatodik általános tevékenységi jelentésében (amelyek a 2014. október 1-jétől 2015. december 31-ig, valamint a 2016. január 1-jétől 2016. december 31-ig tartó időszakra vonatkoznak, és amelyek a következő internetcímenek érhetőek el: <https://rm.coe.int/168063093d> és <https://rm.coe.int/1680706a43>) javasolja a gyermekek és fiatal migránsok, illetve a menedékkérők számára a különleges védelem biztosítását az emberkereskedelem veszélyére tekintettel. Ez alapján ezen kiterjedt védelemnek a tagállamok területén lévő, harmadik országbeli kiskorúak és fiatal felnőttek esetében fennálló valamennyi veszélyre vonatkoznia kell. Különösen, ez a szakértői csoport az emberkereskedelem áldozatai méltóságának 4. világnapja alkalmával kiadott, 2017. július 28-i nyilatkozatában, amely a következő internetcímen érhető el: http://www.coe.int/fr/web/portal/news-2017/-/asset_publisher/StEVosr24HJ2/content/states-must-act-urgently-to-protect-refugee-children-from-trafficking?inheritRedirect=false&redirect=http%3A%2F%2Fwww.coe.int%2Ffr%2Fweb%2Fportal%2Fnews-2017%3Fp_id%3D101_INSTANCE_StEVosr24HJ2%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-4%26p_p_col_count%3D1, többek között megkérdőjelezte a családegyesítéssel kapcsolatban számos tagállam által bevezetett korlátozásokat.

¹⁹ Lásd ebben az értelemben: 2010. március 4-i Chakroun ítélet (C-578/08, EU:C:2010:117, 43. pont), valamint az O és társai egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:595, 59. pont).

kérnek, majd az eljárás során, a menedékgjognak a kérelem benyújtásának időpontjára visszamenőleges hatállyal történő megszerzése előtt nagykorúvá válnak, és ezt követően ezen irányelv 10. cikkének (3) bekezdése alapján a kísérő nélküli kiskorú menekülteknek biztosított családegyesítési jogban való részesülés iránti kérelmet nyújtanak be.

59. Ha a Bíróság ezt az értelmezést nem fogadja el, meg kell vizsgálni az uniós jogalkotónak a 2003/86 irányelv elfogadása során hozott döntéseit, amelyek értelmében nem foglalt kifejezetten állást abban a kérdésben, hogy mely időpontot kell figyelembe venni az ezen irányelv 2. cikkének bevezető fordulata és f) pontja szerinti, kísérő nélküli kiskorú jogállásának megítélése tekintetében. Ily módon a jogalkotó vagy a tagállamok számára semmilyen mozgásteret nem hagyó teljes harmonizációt választotta, vagy az ezen államok számára hagyott széles mérlegelési mozgástér mellett döntött, amely utóbbiak az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartása mellett meghatározhatják a személynek az ezen irányelv 10. cikkének (3) bekezdése szerinti családegyesítéssel kapcsolatos rendelkezések által nyújtott előnyökben való részesüléshez való jogának értékelése szempontjából legmegfelelőbb időpontot.

60. Ebben a tekintetben, ellentétben azzal, amire a Holland Királyság, a Lengyel Köztársaság és a Bizottság hivatkoznak, a jelen ügyben a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján nem fakultatív, hanem igenis kötelező rendelkezésekről van szó. Egy kísérő nélküli kiskorú menekülttel szemben a tagállamok „engedélyezik” annak egyenes ági felmenő rokonai családegyesítési célból történő beutazását és tartózkodását. Ez a rendelkezés imperatív módon van megfogalmazva, és a tagállamok számára pontos pozitív kötelezettségeket ír elő. A tagállamok tehát semmilyen mérlegelési mozgástérrel nem rendelkeznek, és amennyiben fennállna ilyen mozgástér, azt nem lehet úgy használni, hogy sértse e rendelkezésnek a családegyesítés elősegítésére irányuló célját.²⁰

61. A kísérő nélküli kiskorúak ugyanis az első fokú, egyenes ági felmenő rokonaikkal történő családegyesítéshez való joggal rendelkeznek. A Bíróság egyébként ebben a tekintetben megállapította, hogy a 2003/86 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése a tagállamok részére pontos, pozitív kötelezettségeket ír elő, amelyeknek világosan meghatározott alanyi jogok felelnek meg, mivel az irányelv az általa meghatározott esetekben a tagállamok részére mérlegelési mozgástér nélkül előírja a családegyesítő bizonyos családtagjai családegyesítésének engedélyezését.²¹

62. A Bíróság azt is kifejtette, hogy bár a tagállamok a 2003/86 irányelv alkalmazása során a családegyesítéshez való jog gyakorlásával kapcsolatos feltételek meghatározása tekintetében rendelkeznek bizonyos mérlegelési mozgástérrel, ezt a lehetőséget szűken kell értelmezni, mivel a családegyesítés engedélyezése tekinthető főszabálynak.²²

63. Ennélfogva az uniós jogalkotó arról való hallgatása, hogy mely időpont teszi lehetővé a családegyesítési jog értékelését akkor, ha az azt kérelmező személy kísérő nélküli kiskorú, és kísérői a felmenő rokonai, nem értelmezhető úgy, hogy a tagállamok számára mérlegelési mozgásteret biztosít az ezen elvi védelemben és e kedvezményes jogban való részesülés feltételei fennállásának értékelése során. A tagállamok a családegyesítés engedélyezése során csak akkor rendelkeznek mérlegelési mozgástérrel, ha az érintett személy már nem tekinthető kísérő nélküli kiskorúnak.

²⁰ Lásd analógia útján: Mengozzi főtanácsnok Noorzia ügyre vonatkozó indítványa (C-338/13, EU:C:2014:288, 25. és 61. pont).

²¹ Lásd: 2006. június 27-i Parlament kontra Tanács ítélet (C-540/03, EU:C:2006:429, 60. pont); 2010. március 4-i Chakroun ítélet (C-578/08, EU:C:2010:117, 41. pont). Lásd továbbá ebben az értelemben: Mengozzi főtanácsnok Noorzia ügyre vonatkozó indítványa (C-338/13, EU:C:2014:288, 23. pont).

²² Lásd: 2010. március 4-i Chakroun ítélet (C-578/08, EU:C:2010:117, 43. pont); 2012. december 6-i O és társai ítélet (C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:776, 74. pont); Mengozzi főtanácsnok Noorzia ügyre vonatkozó indítványa (C-338/13, EU:C:2014:288, 24. pont).

64. Ebben a tekintetben az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének alkalmazását ki kell zárni a kérdést előterjesztő bíróság által előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé terjesztett kérdés megválaszolása során, amennyiben a Bíróság az általam javasoltak szerint megállapítja, hogy a valamely tagállam területére kiskorúként érkező személyt, aki csak a nagykorúvá válása után szerez menekült jogállást, a 2003/86 irányelv 2. cikkének bevezető fordulata és f) pontja szerinti, kísérő nélküli kiskorúnak kell tekinteni, és ennél fogva igényt tarthat az ezen irányelv 10. cikkének (3) bekezdésében előírt kedvezményes családdegysítési jogra.

65. Amennyiben a Bíróság az alapügyben szóban forgó rendelkezések kötelező jellege, valamint az érintett személy kísérő nélküli kiskorúként történő minősítésének lehetősége tekintetében nem fogadná el a javaslatomat, úgy rá kellene mutatni, hogy a 2003/86 irányelv 2. cikke bevezető fordulatának és f) pontjának oly módon történő értelmezése, miszerint a családdegysítési kérelem benyújtásának időpontját kell figyelembe venni annak meghatározása tekintetében, hogy a kérelmező rendelkezik-e családdegysítési joggal, nem felel meg a tényleges érvényesülés elvének. Egy ilyen értelmezés ugyanis akadályozná a személyek azon lehetőségét, hogy családdegysítésben részesüljenek, miközben, ahogyan az megállapítást nyert, ezen irányelv célja éppen a család védelmének elősegítése többek között a menekültek családdegysítéshez való jogának elismerése által.²³

66. A fentiek összességéből következően azt javasolom a Bíróságnak, hogy mondja ki, hogy tekinthető a 2003/86 irányelv 2. cikkének bevezető fordulata és f) pontja szerinti, kísérő nélküli kiskorúnak egy harmadik ország olyan állampolgára vagy az olyan hontalan, aki a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, és aki a tagállam területére a jog vagy a szokás alapján felelős felnőtt kísérete nélkül érkezik, és aki menedékjogot kér, majd az eljárás során, a menedékjognak a kérelem benyújtásának időpontjára visszamenőleges hatállyal történő megszerzése előtt nagykorúvá válik, és ezt követően ezen irányelv 10. cikkének (3) bekezdése alapján a kísérő nélküli kiskorú menekülteknek biztosított családdegysítési jogban való részesülés iránti kérelmet nyújt be.

V. Végkövetkeztetés

67. Az eddigi megfontolásokra tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (az Amszterdamban [Hollandia] eljáró hágai bíróság) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést az alábbi módon válaszolja meg:

Tekinthető a családdegysítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv 2. cikkének bevezető fordulata és f) pontja szerinti, kísérő nélküli kiskorúnak egy harmadik ország olyan állampolgára vagy az olyan hontalan, aki a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, aki a tagállam területére a jog vagy a szokás alapján felelős felnőtt kísérete nélkül érkezik, és aki menedékjogot kér, majd az eljárás során, a menedékjognak a kérelem benyújtásának időpontjára visszamenőleges hatállyal történő megszerzése előtt nagykorúvá válik, és ezt követően ezen irányelv 10. cikkének (3) bekezdése alapján a kísérő nélküli kiskorú menekülteknek biztosított családdegysítési jogban való részesülés iránti kérelmet nyújt be.

²³ Lásd: 2006. június 27-i Parlament kontra Tanács ítélet (C-540/03, EU:C:2006:429, 88. pont), amelyben a Bíróság emlékeztet arra, hogy bár a 2003/86 irányelv bizonyos rendelkezései értelmében a tagállamok rendelkeznek mérlegelési mozgásterrel, azonban továbbra is kötelesek a családdegysítési kérelmeket a gyermek érdekében és a családi élet elősegítésére törekedve elbírálni.